

CANADA-UKRAINE

Фінальний звіт по проекту (Резюме)

Компанія „Koenders” – компанія „Агро-Союз”

**‘Запровадження бджіл-листорізів для підвищення врожайності
люцерни в Україні’**

Проект виконувався в рамках *Реагуючого компоненту* Програми FARM

квітень 2004 – травень 2005

I. РЕЗЮМЕ ПРОЕКТУ.

В рамках цього проекту передбачалось запровадження нової галузі в сільському господарстві України з метою сприяння підвищенню врожайності люцерни внаслідок використання бджіл-листорізів. Люцерна є основним компонентом при виробництві сіна, яке використовується в м'ясній та молочній галузях сільського господарства. М'ясна та молочні галузі розвиваються в Україні та потребують великої кількості сіна, компонентом якого є і люцерна. Проте, декілька виробників насіння люцерни, які працюють в Україні, мають проблеми з її виробництвом, так як в не застосовують технологію використання бджіл-листорізів для запилення люцерни. Таким чином, в рамках даного проекту передбачалось надання загального керівництва, підтримка та навчання по питаннях створення інфраструктури для розведення бджіл-листорізів, які запилюють посіви люцерни для підвищення її врожайності з метою задоволення потреб цієї продукції як на внутрішньому так і зовнішньому ринках.

Компанії Коендерс та «Агро-Союз» застосували мето «навчання тренерів», який передбачав надання загального керівництва 1 жінці, 4 фермерам та 2 представникам дорадчих служб. Таке загальне керівництво стало основою для навчання тренерів в Україні, які пізніше зможуть навчати інших фермерів по питаннях розведення та використання бджіл листорізів для підвищення врожайності люцерни. Для всіх учасників проекту планувалось проведення 7 семінарів, організованих під час 3-х візитів канадських спеціалістів в Україну.

В рамках проекту було створено демонстраційну ділянку з використанням найбільш передових, ефективних та простих технологій розведення бджіл-листорізів. Під час реалізації проекту компанія „Агро-Союз” організувала ряд навчальних поїздок на демонстраційну ділянку. Сотні людей з України, Росії та інших країн відвідали цю демонстраційну ділянку.

Обговорюються плани щодо створення асоціації виробників люцерни, а також можливе проведення міжнародної конференції по бджолах-листорізах на базі компанії „Агро-Союз”.

Українське громадянське суспільство отримало значну користь в результаті створення нової галузі, започаткування якої сприяє підвищенню ефективності виробництва та розвитку диверсифікації.

Навчання було надзвичайно успішним, так як основна мета, визначена в проекті, а саме, виробництво бджіл-листорізів, була досягнута.

Короткий опис проекту.

A. Вихідні положення.

Проект було спрямовано на навчання фермерів та менеджерів в Україні для успішного запровадження та менеджменту виробництва бджіл-листорізів в Україні. Українське громадянське суспільство отримало значну користь в результаті створення нової галузі, започаткування якої сприяє підвищенню ефективності виробництва та розвитку диверсифікації.

Українські партнери отримали навчання для започаткування нової галузі від визнаних спеціалістів по розведенню бджіл-листорізів. Ця діяльність має призвести до економічного зростання як компанії, так і фермерів, які приймали участь в навчанні.

Місцеві фермери отримали користь від участі в навчальних курсах та семінарах, які надали їм можливість розпочати виробництво бджіл-листорізів в своїх господарствах.

Урядові представники, особливо представники з досвідних установ, отримали знання по цій новій галузі. Навчання, яке надала компанія Коендерс, а також можливість ознайомлення з повним циклом виробництва бджіл-листорізів, виявились дуже корисними для дослідників та представників освітніх установ, які передадуть ці знання своїм учням.

Б. Цілі проекту.

Головною метою даного проекту було запровадження бджіл-листорізів в Україні. Реалізація цієї мети дозволила українським фермерам:

1. досягти більш ефективних результатів при виробництві та збиранні врожаїв насіння люцерни,
2. розводити в інкубаторах та збирати врожаї бджіл-листорізів, а також
3. розвивати галузь виробництва насіння люцерни з метою виробництва сіна для тваринницької галузі в Україні.

Компанії «Агро-Союз» та Коендерс сприяли досягненню цієї мети через організацію навчання для тренерів, навчання громадськості та створення демонстраційної ділянки.

II. ДОСЯГНЕННЯ ПРОЕКТУ

I. Навчання.

Навчання тренерів:

В рамках проекту планувалось надання загального керівництва 5 спеціалістам „Агро-Союзу” по питаннях розведення бджіл-листорізів, а також 2 спеціалістам Програми FARM із Дніпропетровського обласного дорадчого офісу. Очікувалось, що канадські спеціалісти приймуть участь в навчальних семінарах, які будуть відкриті для громадськості, але участь вищезгаданих спеціалістів з „Агро-Союзу” була передбачена як обов’язкова.

Навчання громадськості:

Планувалось, що навчання буде проводитись у формі семінарів, відкритих для усіх бажаючих, під час трьох візитів спеціалістів Коендерс в Україну. Під час кожної поїздки було проведено 2- або 3-денні семінари. Основні теми семінарів були наступні:

1. Транспортування та зберігання бджіл-листорізів.
2. Розведення бджіл-листорізів в інкубаторах.
 - Надання складових частин інкубатора. Надання консультацій по створенню інкубаторів „Агро-Союзу” та іншим зацікавленим сторонам.
3. Створення демонстраційної ділянки з використанням бджіл-листорізів.
4. Збирання врожаю насіння люцерни.
5. Навчання використанню збирального комбайну Eggerman для збирання врожаю бджіл-листорізів.

Протягом проекту спеціалісти «Агро-Союзу» отримали навчання по всіх аспектах, які також відображені в навчальних рекомендаціях, які Коендерс залишила в розпорядженні Програми FARM

Створення демонстраційної ділянки:

- Передача матеріалів, обладнання та технології для закладання демонстраційної ділянки.
- Надання консультацій по закладанню двох демонстраційних ділянок по 20 гектарів для демонстрації використання бджіл-листорізів.
- Проведення днів поля та надання пояснень стосовно використання бджіл-листорізів.

III. ДОСЯГНЕННЯ ПРОЕКТУ.

а. Результати/досягнення:

1. НАВЧАННЯ:

В рамках проекту загальне керівництво по розведенню та застосуванню бджіл-листорізів було надано 5 спеціалістам, співробітникам компанії „Агро-Союз”. Спеціалісти Дніпропетровського обласного сільськогосподарського дорадчого офісу Програми FARM також були присутніми на навчальних семінарах.

Навчання громадськості:

Навчання проводилось у формі семінарів та було відкритим для усіх зацікавлених осіб. Семінари проводились під час трьох візитів канадських спеціалістів в Україну. Під час кожного з трьох візитів проводились дводенні або трьохденні семінари. Під час семінарів були висвітлені наступні питання:

- Транспортування та зберігання бджіл-листорізів.
- Розведення бджіл-листорізів в інкубаторах.
 - Надання складових частин для створення інкубаторів. Надання консультацій по створенню інкубаторів співробітниками „Агро-Союзу” та іншим зацікавленим сторонам.
 - Створення демонстраційної ділянки з використанням бджіл-листорізів.
 - Збирання врожаю насіння люцерни.
 - Навчання використанню збирального комбайну Eggerman для збирання врожаю бджіл-листорізів.

В результаті реалізації проекту співробітники компанії „Агро-Союз” отримали навчання по усіх питаннях, пов’язаних із застосуванням бджіл-листорізів для підвищення врожайності люцерни; ці питання були також висвітлені в рекомендаціях, підготовлених у письмовому вигляді та наданих Програмі FARM.

В середньому близько 15 учасників прийняли участь в навчальних семінарах. Приблизно 5 з 15 учасників були жінки. Під час проведення семінарів з’ясувалось, що 15 учасників – це оптимальна кількість, яка дозволяє досягти повного розуміння навчального матеріалу всім учасникам семінару. Семінари виявились досить інтенсивними і для 25 чоловік їх проведення було б менш ефективним.

Успішне виробництво бджіл-листорізів свідчить про успішні результати навчання та здійснення загального керівництва з боку Коендерс, а також ефективну співпрацю по створенню демонстраційної ділянки. Канадські спеціалісти добре співпрацювали та надавали консультації спеціалістам „Агро-Союзу” через електронну пошту або по телефону, якщо виникала яка-небудь проблема, що

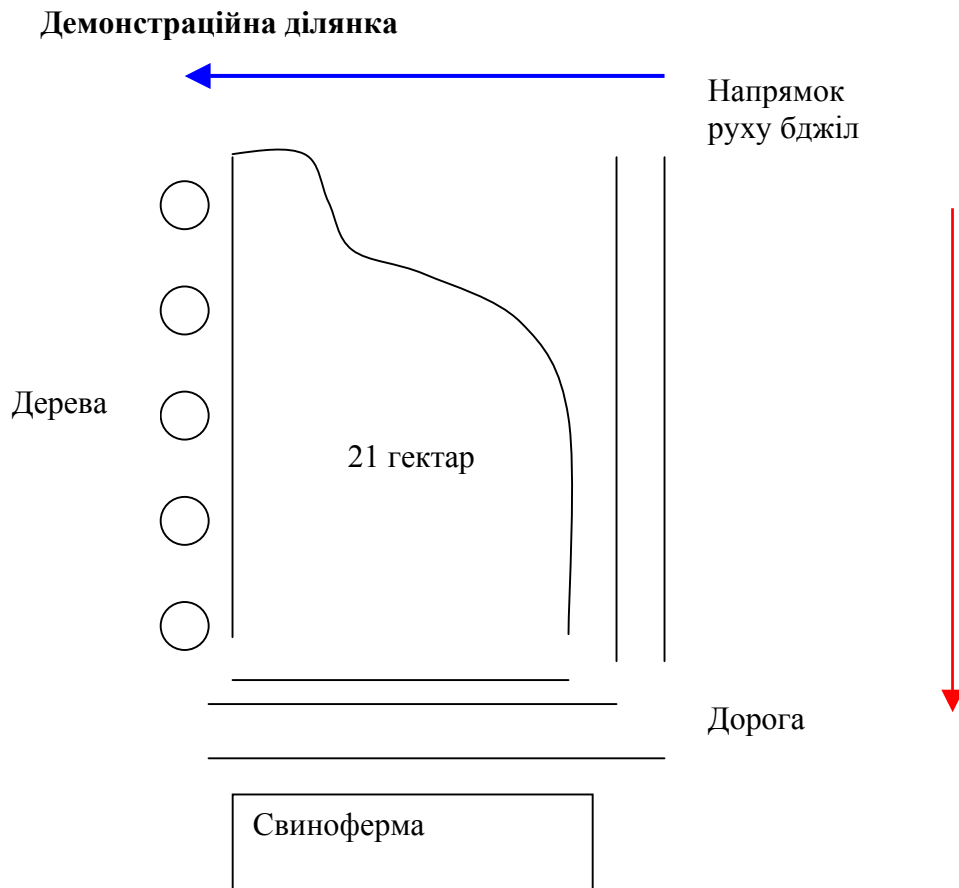
потребувала швидкого вирішення. Таким чином, не було потреби в частих приїздах канадських спеціалістів в Україну.

Найкращим показником навчання звичайно є успіх або невдача при виробництві бджіл-листорізів. Результати виявились надзвичайно позитивними та „Агро-Союз” отримав чудові виробничі досягнення. Кількість бджіл майже подвоїлась, а досліді показали, що ці бджоли мають дуже хорошу якість та гарні характеристики щодо подальшої репродукції.

2. СТВОРЕННЯ ДЕМОНСТРАЦІЙНОЇ ДІЛЯНКИ.

В ході реалізації проекту з'ясувалось, що закладання однієї ділянки в 20 гектарів для проведення необхідного тестування на бджолах буде цілком достатнім. У будь-якому разі „Агро-Союз” не мав в розпорядженні іншої вільної ділянки в 20 гектарів, також на одній демонстраційній ділянці менеджмент виявився більш ефективним. Дійсно, з організаційної точки зору важко було б здійснювати менеджмент двох демонстраційних ділянок, приймаючи до уваги, що транспорт та інше обладнання не завжди були в наявності.

Під час проведення семінарів „Агро-Союз” організовував навчальні поїздки на демонстраційну ділянку. Ми не маємо точної цифри, але сотні людей з України, Росії та інших країн відвідали ці ділянки.

Інкубатор для розведення бджіл-листорізів.

Компанія „Коендерс” проводила дуже детальні консультації з „Агро-Союзом” стосовно того як побудувати інкубатор для бджіл-листорізів. З письмових рекомендацій, які додаються, видно, що значний час було витрачено на пояснення співробітникам „Агро-Союзу” деталей будівництва інкубатора. Канадські консультанти виходили з того, що, якщо українські колеги зрозуміють, для чого в інкубаторі застосовуються ті чи інші пристрої, вони зможуть краще зрозуміти і життєвий цикл, який проходять бджоли-листорізи. Навчання у цьому напрямку виявилось дуже успішним, було побудовано повністю функціонуючий інкубатор, який в подальшому вдало використовувався для розведення бджіл-листорізів.

І V . ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ПРОЕКТУ ПІСЛЯ ЙОГО ЗАКІНЧЕННЯ.

Керівники компанії „Агро-Союз” планують продовжити виробництво бджіл-листорізів наступного року (влітку 2005 року). Представники компанії „Коендерс” погодились надавати консультації в майбутньому при необхідності, щоб виробництво бджіл-листорізів і в наступному році було успішним. Компанія „Коендерс” залишила всі документи та навчальні матеріали в Україні, які є абсолютно необхідними для виробництва бджіл-листорізів (дивіться додаток 3). Ці навчальні матеріали були відредаговані та оновлені після останнього третього візитку канадських спеціалістів в Україну, а також доповнені новітньою інформацією, всі попередні неточності та помилки були виправлені. Канадські спеціалісти збираються і в майбутньому працювати над доповненням та оновленням цих навчальних матеріалів.

Обговорюються плани щодо створення асоціації виробників люцерни, а також можливе проведення міжнародної конференції по бджолах-листорізах на базі компанії „Агро-Союз”.

V. КОМЕНТАРІ.

Цілі проекту були успішно досягнуті. З самого початку було ясно, що діяльність проекту буде зосереджено саме на передачі знань та досвіду від однієї сторони іншій стороні, яка бажає прийняти та застосувати ці знання та досвід.

Лбсяги бджіл-листорізів, яких ми завезли в Україну; майже подвоїлись; ці бджоли є абсолютно здоровими, з високим життєвим потенціалом; за якістю вони відповідають найвищим стандартам. Крім цього, учасники проекту спромоглись побудувати надзвичайно хороший інкубатор та збиральну машину, використовуючі тільки інструкції та навчання, які ми надали – все це можна вважати великим успіхом.

Навчання було надзвичайно успішним, так як основна мета, визначена в проекті, а саме, виробництво бджіл-листорізів, була досягнута.